

Nr 66.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg; given Stockholms slott den 20 februari 1953.

Under åberopande av bilagda i statsrådet och lagrådet förda protokoll vill Kungl. Maj:t, jämlikt § 87 regeringsformen, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg.

GUSTAF ADOLF.

John Ericsson.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås ändrade bestämmelser om tillsyn å mindre maskindrivna fartyg (»motorbåtar»), som nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare. Ändringen innebär, att dessa fartyg icke skall behöva undergå passagerarfartygsbesiktning eller vara försedda med passagerarfartygs-certifikat. Tillsynen skall i stället ske medelst inspektion.

F ö r s l a g

till

L a g

angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg.

Häri genom förordnas, att 20 §¹ lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Nuvarande lydelse:

20 §.

Nyttjas maskindrivet fartyg utslutande eller huvudsakligen till att mot ersättning befordra passagerare, eller medföras eljest å fartyg, som framdrives annorledes än medelst rodd, på en gång flere än tolv passagerare, skall fartyget vara försett med passagerarfartygscertifikat.

I nämnda — — — 34 § sjölagen.

Ej heller inräknas i passagerarantalet, så vitt angår kortare fart mellan svenska hamnar, stuvare eller stuve-riarbetare eller andra arbetare och deras förmän, vilka för arbete ombord medfölja fartyg, eller sjömän eller i 108 § sjölagen avsedda personer, vilka efter erhållen eller avslutad anställning sändas till eller från annat samma redare tillhörigt fartyg. Vad med kortare fart skall förstås, så ock huruvida i fart mellan utländska hamnar personer, som nu sagts, må undantagas vid beräkningen, därom förordnar Konungen.

Föreslagen lydelse:

20 §.

Fartyg, varå på en gång medföras flera än tolv passagerare, skall vara försett med passagerarfartygscertifikat.

Ej heller inräknas i passagerarantalet, så vitt angår kortare fart mellan svenska hamnar, stuvare eller stuve-riarbetare eller andra arbetare och deras förmän, vilka för arbete ombord medfölja fartyg, eller sjömän eller i 70 och 71 §§ sjömanslagen avsedda personer, vilka efter erhållen eller avslutad anställning sändas till eller från annat samma redare tillhörigt fartyg. Vad med kortare fart skall förstås, så ock huruvida i fart mellan utländska hamnar personer, som nu sagts, må undantagas vid beräkningen, därom förordnar Konungen.

På Konungen — — — dylikt certifikat.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1953.

¹ Senaste lydelse, se 1946:587.

*Utdrag av protokollet över handelsärenden hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 ja-
nuari 1953.*

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBERG, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, HJALMAR NILSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med chefen för justitiedepartementet anmäler chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, fråga angående *ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg* samt anför därvid följande.

Gällande författningsbestämmelser m. m.

Lagen den 16 oktober 1914 om tillsyn å fartyg, i det följande benämnd tillsynslagen, tillkom efter förslag i proposition nr 121 till 1914 års senare lagtima riksdag. Lagen innehåller grundläggande föreskrifter beträffande tillsyn å fartyg. Enligt lagens 1 § skall sådan tillsyn utövas för att utröna, huruvida bestämmelserna i 5 a § sjölagen och med stöd därav utfärdade föreskrifter är iakttagna. Nämnda paragraf i sjölagen innehåller allmänna stadganden om skyldighet att i olika avseenden iakttaga fartygs säkerhet m. m. Tillsynen utövas enligt tillsynslagen i tre olika former, nämligen genom *sjövärdighetsbesiktning* och *passagerarfartygsbesiktning* samt medelst *inspektion*.

Sjövärdighetsbesiktning anställs för att utröna, huruvida fartyg kan anses sjövärdigt med hänsyn till dess användning och den fart, vari det nyttjas eller är avsett att nyttjas (13 §). Sådan besiktning, vilken skall ske med vissa mellantider, är obligatorisk både för fartyg, som skall förses eller är försett med passagerarfartygscertifikat, och för annat fartyg med en brutto-dräktighet av minst 100 registerton (16 §). Därjämte kan kommerskollegium såsom fartygsinspektionens chefsmyndighet för visst fall, där särskild anledning finnes föreligga, förordna om sjövärdighetsbesiktning å fartyg, som ej eljest är underkastat sådan besiktning (18 §).

Passagerarfartygsbesiktning skall äga rum för att undersöka, om ett fartyg uppfyller de särskilda betingelser, som av Konungen stadgats för att ett fartyg skall kunna förses med passagerarfartygscertifikat. Därvid skall särskilt utrönas och bestämmas, i vilken fart fartyget får nyttjas och vilket

högsta antal passagerare fartyget äger medföra. En förutsättning för att ett fartyg skall kunna förses med passagerarfartygscertifikat är bl. a. att det undergått sjövärdighetsbesiktning och därvid befunnits sjövärdigt med hänsyn till den fart, vari det är avsett att nyttjas (21 §). Passagerarfartygscertifikat gäller ett år för fartyg i utrikes fart och två år för fartyg i annan fart; tiden för giltigheten kan dock i särskilda fall förkortas (22 §).

Inspektion kan av tillsynsmyndighet företagas närhelst så finnes påkallat eller lämpligt för att utröna, huruvida fartyg är i behörigt skick. Alla fartyg i enskild ägo är underkastade inspektion med undantag av dem, beträffande vilka Konungen annorledes förordnat (23 §). Sådant förordnande har meddelats genom kungörelse den 31 maj 1934 (nr 223).

Bestämmelser om fartygs byggnad och utrustning återfinnes i förordningen den 20 maj 1927 (nr 184), i fortsättningen kallad byggnadsförordningen. Denna, som senast ändrats genom kungörelse den 30 juni 1952 (nr 578), äger — vad angår fartyg i enskild ägo — tillämpning å alla fartyg, som är underkastade inspektion.

Tillsynslagens 20 § bestämmer vilka fartyg, som skall ha passagerarfartygscertifikat. I paragrafens första stycke behandlas två fall. Där föreskrives sålunda, att maskindrivet fartyg skall vara försett med passagerarfartygscertifikat, om det uteslutande eller huvudsakligen nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare. Vidare stadgas att passagerarfartygscertifikat skall finnas, om eljest å fartyg, som framdrives annorledes än medelst rodd, på en gång medföres flera än tolv passagerare. Enligt paragrafens sista stycke kan dock Konungen utfärda bestämmelser, varigenom fartyg under 50 registerton, som endast tillfälligtvis medför passagerare å kortare resa inom svenskt farvatten, befrias från skyldighet att vara försett med dylikt certifikat. — I 30 § stadgas straffansvar för befälhavaren, om fartyg nyttjas till befordran av passagerare på sätt eller i den omfattning, varom i 20 § sägs, utan att det är försett med gällande passagerarfartygscertifikat, eller om fartyg nyttjas i strid mot bestämmelse i det för fartyget gällande passagerarfartygscertifikatet.

I förenämnda proposition anförde vederbörande departementschef beträffande stadgandet i 20 § första stycket tillsynslagen om passagerarfartygscertifikat bl. a. följande.

Skyldigheten att underkasta fartyg särskild besiktning för erhållande av passagerarfartygscertifikat har i lagförslaget anknutits dels till gällande svensk förordning härom och dels till de internationella bestämmelserna i ämnet. Enligt 1864 års förordning lärer få betraktas såsom passagerarångfartyg och sålunda besiktningsskyldigt varje ångfartyg, som förer *någon* passagerare, varunder dock allenast torde inbegripas person, för vars befordran avgift i någon form utgår. Besiktningsskyldigt såsom passagerarfartyg enligt engelsk och fransk lagstiftning är åter fartyg, om därå skola medföras flera än tolv passagerare, vare sig betalning härför utgår eller ej. Enligt lagförslaget har, speciellt med hänsyn till den inre farten, under passagerarfartyg förståtts varje *maskindrivet* fartyg, som medför om också blott en enda passagerare, därest fartyget har till huvudsaklig uppgift att mot be-

talning befordra passagerare. Med nyss angivna bestämning kommer jämväl i mindre ångslups- och motorbåtstrafik m. m. att gälla skyldighet för båtägaren att hava ett certifikat för utövande av rätten att mot avgift medtaga passagerare, varemot de större lastfartygen i regelbunden trade, vilka pläga vara inredda med ett fåtal passagerarhytter och som ju enligt lagförslaget skulle underkastas periodiska sjövärdighetsbesiktningar, skulle bliva skyldiga att hava passagerarfartygscertifikat allenast för det fall, att de medföra flera än tolv passagerare. Uppgår antalet medförda passagerare till över tolv personer, skulle nämligen, i överensstämmelse med den ovannämnda utländska lagstiftningen, inträda ovillkorlig skyldighet att hava passagerarfartygscertifikat, därest ej fartyget framdrives medelst rodd. Sistberörda begränsning skulle sålunda fritaga t. ex. de s. k. »kyrkbåtarna» på Siljan från besiktningsskyldighet, då avgift icke utgår för begagnandet. Däremot blir, med lagförslagets ståndpunkt, medförandet av flera än tolv personer förbundet med skyldigheten att hava certifikat, såvitt gäller alla andra slag av fartyg, sålunda även lustfartyg, s. k. »badgästbåtar» m. fl.

Det bemyndigande, som Konungen lämnats i 20 § sista stycket tillsynslagen att i vissa fall medgiva befrielse för fartyg från skyldighet att vara försett med passagerarfartygscertifikat, tillkom vid riksdagsbehandlingen på grund av förslag av vederbörande utskott, som härutinnan anförde följande.

Skyldigheten att hava passagerarfartygscertifikat har genom stadgandena i denna paragraf blivit synnerligen vidsträckt. Ehuru utskottet från principiell synpunkt ej har något att invända mot en så omfattande kontroll, har det likväl inom utskottet påpekats, att i vissa fall bestämmelsen skulle bliva alltför betungande. Sålunda har framhållits, att på Sveriges västkust befolkningen brukar förena sig vid färd till kyrkan eller för annat dylikt ändamål om en större motorbåt, varvid flera än tolv personer ofta bruka medfölja i stället för att fördela sig med mindre antal i flera mindre båtar. Av hänsyn till dylika och andra liknande fall har utskottet föreslagit ett tillägg till denna paragraf av innehåll, att på Konungen må ankomma att utfärda bestämmelser, varigenom fartyg under 50 registertons, som endast tillfälligtvis medför passagerare å kortare resa inom svenskt farvatten, befrias från skyldighet att vara försett med dylikt certifikat.

I anslutning till bemyndigandet har Kungl. Maj:tt meddelat bestämmelser i ämnet dels i § 58 förordningen den 31 december 1914 (nr 491) med närmare föreskrifter angående tillsyn å fartyg, dels ock i kungörelsen den 24 januari 1936 (nr 14) angående befrielse i vissa fall från skyldigheten att hava fartyg försett med passagerarfartygscertifikat. Enligt § 58 tillsynsförordningen må kommerskollegium, där särskilt förhållande därtill föranleder, medgiva, att å fartyg, vars bruttodräktighet ej uppgår till 50 registerton, må tillfälligtvis å kortare resa inom svenskt farvatten medföras på en gång högst 25 passagerare, utan att fartyget är försett med passagerarfartygscertifikat. Därvid skall iakttagas de ytterligare föreskrifter, som kan av kollegium meddelas. Genom nyssnämnda kungörelse förordnas, att vad i 20 § tillsynslagen stadgas därom att fartyg skall vara försett med passagerarfartygscertifikat icke skall gälla däckat fiskefartyg med en bruttodräktighet understigande 50 registerton och en längd av minst 7 meter, då det inom Göteborgs och Bohus läns skärgård tillfälligtvis å kortare resor till guds-

tjänster och andra religiösa sammankomster, begravningar, allmänna val och stämmor samt fiskaresammanträden såsom passagerare medför personer tillhörande den i länets skärgård fast bosatta befolkningen. Eftergiften gäller under förutsättning bl. a. att ersättning för passagerarbefordran icke uppbares samt att å fartyget icke medföres mer än visst i förhållande till fartygets längd bestämt antal passagerare, högst 90.

Förslag om lagändring.

I skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 september 1951 har riksdagens justitieombudsman på förekommen anledning behandlat frågan om innebörden av det i 20 § första stycket tillsynslagen förekommande uttrycket »uteslutande eller huvudsakligen» och därvid anfört följande. Någon ledning för stadgandets tolkning, utöver vad som anförts i det förut återgivna departementschefsuttalandet, torde icke kunna återfinnas i förarbetena. Åklagarmyndigheterna har i olika fall ställt sig tveksamma om innebörden av stadgandet och hos kommerskollegium begärt upplysningar därutinnan. Kollegium såsom chefsmyndighet i fråga om fartygsinspektionen har hävdad, att uttrycket »uteslutande eller huvudsakligen» har avseende icke å någon tidsperiod utan å en enstaka resa, under vilken maskindrivet fartyg mot betalning nyttjas för passagerarbefordran. Denna tolkning medför, att i fall som nu avses även mindre, maskindrivna båtar, om de vid enstaka tillfällen användes för transport av passagerare, måste anses pliktiga att ha passagerarfartygscertifikat samt att underlåtenhet härutinnan kan ådraga båtens befälhavare ansvar jämlikt 30 § tillsynslagen. Även efter att ha erhållit del av kommerskollegii uppfattning torde åklagarmyndigheterna ha varit tveksamma om riktigheten av den av kollegium hävdade uppfattningen och med hänsyn därtill ansett sig böra underlåta att anställa åtal. Någon prejudicerande dom torde icke ha blivit meddelad. Väl torde icke med visshet kunna påstås, att kommerskollegii tolkning av stadgandet är den riktiga, men skäl talar dock härför. Det är emellertid synnerligen angeläget, att en bestämmelse, som i praktiken skall tillämpas av tjänstemän utan juridisk utbildning, är så tydlig att några svårigheter att utläsa innebörden av densamma icke skall behöva föreligga. En ändring av stadgandets lydelse synes vara av behovet påkallad. Det måste anses önskvärt, att garantier finnes för att icke mindervärdiga båtar mot betalning användes för transporter som här avses, och detta synes böra gälla utan hänsyn till om transporten kan anses ske yrkesmässigt eller icke.

Justitieombudsmannen hemställer, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande, huruvida icke 20 § första stycket tillsynslagen i förtydligande syfte borde ändras och därvid, såvitt nu är i fråga, givas det innehåll, att maskindrivet fartyg skall vara försett med passagerarfartygscertifikat, om det vid något tillfälle huvudsakligen nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare.

Kommerskollegium har den 23 april 1952 avgivit utlåtande med anledning av justitieombudsmannens skrivelse. Kollegium framhåller inledningsvis, att begreppet »uteslutande eller huvudsakligen» får betydelse egentligen endast med avseende å mindre, maskindrivna fartyg i inre fart, särskilt de talrika motorbåtarna i våra skärgårdar och insjöar. Beträffande större fartyg kan man nämligen räkna med, att skyldigheten att ha fartyget försett med passagerarfartygscertifikat är beroende av om fartyget på en gång medför flera än tolv passagerare eller ej. Ämbetsverket anser, såsom justitieombudsmannen framhållit, att begreppet »uteslutande eller huvudsakligen» bör hänföras till förhållandena vid det särskilda tillfället. Det påpekas emellertid samtidigt, att vid såväl denna tolkning som därest begreppet skulle anses åsyfta förhållandena under en viss tidsperiod fall kan uppstå, där de praktiska konsekvenserna måste anses ganska orimliga. *Kommerskollegium* anför härutinnan bl. a. följande.

Därest begreppet »uteslutande eller huvudsakligen» skall avse förhållandena å respektive fartyg under viss tidsperiod, kan den något egendomliga situationen inträda, att möjligheten för betalande passagerare att erhålla den garanti för förefintligheten av viss säkerhet, som fartygets förseende med passagerarfartygscertifikat är avsedd att erbjuda, blir beroende ej blott av förhållandena under den resa varom fråga är utan även och i avgörande mån av förhållandena under ett avsevärt antal andra resor. Vidare blir det alltid en bedömningsfråga, med vilken tidsperiod man i det särskilda fallet bör räkna. Fartygets förseende med passagerarfartygscertifikat medför ingen nämnvärd ökning av kostnaderna för fartygsägaren, därest han anskaffat den utrustning som byggnadsförordningen fordrar, även om fartyget ej är försett med passagerarfartygscertifikat. De nu framdragna omständigheterna tala för att man uppställer fordran å passagerarfartygscertifikat för maskindrivet fartyg så snart det vid något enstaka tillfälle skall uteslutande eller huvudsakligen nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare.

Å andra sidan kan en så strängt genomförd fordran å passagerarfartygscertifikat för maskindrivna fartyg onckligen medföra vissa praktiska svårigheter. Ofta nog kan det t. ex. vålla ej så ringa olägenhet, om en person, som huvudsakligen brukar använda sin motorbåt för godstrafik eller fiske och för den skull ej har densamma försedd med passagerarfartygscertifikat, icke får mer eller mindre undantagsvis använda motorbåten för att befordra grannar, sommargäster eller andra personer till busshållplatser, ångbåtsbryggor eller liknande ställen, såvida han ej vill göra detta utan ersättning.

Kollegium uttalar som sin uppfattning, att den erforderliga kontrollen från fartygsinspektionens sida över ifrågavarande småfartyg mycket väl kan på ett tillfredsställande sätt upprätthållas medelst inspektioner enligt 23 § tillsynslagen. Fartygsinspektionen är befogad att företaga inspektion å samtliga de fartyg, varom här är fråga. Inspektionerna, som kan verkställas utan regelbundna mellantider, förutsätter icke att passagerarfartygscertifikat skall utfärdas för fartygen. Under dessa omständigheter har det synts kollegium föreligga en möjlighet att undgå svårigheterna genom att upphäva fordran å passagerarfartygscertifikat för sådana maskindrivna fartyg, som ej på en gång medför flera än tolv passagerare men dock uteslutande eller huvudsakligen nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare. I

så fall skulle passagerarfartygsbesiktning ej längre ifrågakomma för dessa fartyg och sjövärdighetsbesiktning skulle, under förutsättning att fartygets bruttodräktighet ej uppgår till 100 registerton, upphöra att vara en för dem normalt återkommande kontroll. Skulle sjövärdighetsbesiktning i något rent undantagsfall anses behöfelig, har kollegium enligt tillsynslagen möjlighet att förordna om dylik besiktning. Därest de regelbundet återkommande besiktningarna på detta sätt utbyttes mot inspektioner, som kan verkställas utan regelbundna mellantider, skulle tillsynen kunna göras väsentligt billigare för statsverket och bliva betydligt mindre tidskrävande för fartygsinspektörerna än för närvarande. I flera fall synes resekostnadernas storlek och resetidens längd knappast stå i rimlig proportion till de med resorna utvunna resultaten.

Kommerskollegium framhåller, att en förutsättning för att den ifrågasatta ändringen beträffande tillsynsförrättningens karaktär ej skall medföra någon otillbörlig sänkning av fartygens standard givetvis är att tillsynen å fartygen ej förslappas, sedan de ej längre skall betraktas såsom passagerarfartyg. Kollegium säger sig därför vara berett att anmoda fartygsinspektörerna att även i fortsättningen ägna vederbörlig uppmärksamhet åt fartygen. Vidare måste man enligt kollegium förvissa sig om att de föreskrifter i fråga om byggnad och utrustning, som kommer att gälla för fartyg efter ett genomförande av förslaget, blir sådana att passagerarnas säkerhet i dylikt avseende tillgodoses. Ifrågavarande fartyg är underkastade tillämpliga föreskrifter i byggnadsförordningen. Omfattningen av fartygens författningensliga utrustning röner praktiskt taget icke inflytande av om fartygen är att hänföra till passagerarfartyg eller ej. I fråga om utrustningen torde alltså några betänkligheter ej behöva uppstå. Emellertid är det, fortsätter kollegium, oberoende av om fartyg hänföres till passagerarfartyg eller ej, av vikt att fartygen har tillräcklig bärighet. För de små fartygen i inre fart finnes icke någon bestämmelse om bärighet. Kollegium föreslår därför att stadgandet om stabilitet i 58 § första stycket byggnadsförordningen utvidgas att omfatta jämväl bärighet.

Kollegium hemställer, att Kungl. Maj:t ville föranstalta om att 20 § tillsynslagen måtte undergå sådan ändring, att fordran å förefintligheten av passagerarfartygscertifikat inskränkes till att gälla endast för det fall, att å fartyg som framdrives annorledes än medelst rodd, på en gång medföres flera än tolv passagerare.

Remissyttranden.

Över de av justitieombudsmannen och kommerskollegium framlagda förslagen till ändring av 20 § första stycket tillsynslagen har utlåtanden afgivits av tre länsstyrelser, nämligen *länsstyrelserna i Stockholms län, Göteborgs och Bohus län samt Jämtlands län*. Länsstyrelsen i Stockholms län har vid sitt utlåtande fogat yttranden av bl. a. landsfogden i länet och landsfiskalen i Vaxholms distrikt. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län har

bifogat yttranden av Svenska västkustfiskarnas centralförbund och Svenska sällskapet för räddning av skeppsbrutne (sjöräddningssällskapet). Vid länsstyrelsens i Jämtlands län utlåtande har fogats yttrande av landsfogden i länet. Samtliga länsstyrelser tillstyrker kommerskollegii förslag. Endast landsfogden i Stockholms län och landsfiskalen i Vaxholms distrikt förordar justitieombudsmannens förslag.

Departementschefen.

Av den förut lämnade redogörelsen framgår, att osäkerhet råder om rätta tolkningen av det stadgande i 20 § första stycket tillsynslagen, vari föreskrives, att maskindrivet fartyg, som uteslutande eller huvudsakligen nyttjas till att mot ersättning befordra passagerare, skall vara försett med passagerarfartygscertifikat. Såsom justitieombudsmannen framhållit får det anses angeläget, att bestämmelsen, som ju skall tillämpas av tjänstemän utan juridisk utbildning, är så tydlig att några svårigheter att utläsa innebörden av densamma icke skall behöva föreligga. En ändring av bestämmelsen framstår därför såsom i och för sig motiverad.

Kommerskollegium har, då kollegium haft att behandla nu förevarande spörsmål, föreslagit vissa lättnader i gällande bestämmelser om tillsyn genom passagerarfartygsbesiktning för maskindrivet fartyg, som mot ersättning medför passagerare. Kollegii förslag innebär, att kravet på passagerarfartygscertifikat helt slopas för fartyg av nyss nämnt slag, därest fartyget icke medför flera än tolv passagerare. De smärre fartyg, som lättnaderna avser, tillhör företrädesvis den bofasta befolkningen vid våra skärgårdar och större insjöar. Denna torde så gott som undantagslöst vara väl skickad att bedöma ett fartygs sjövärdighet och besitta god sjövana. Fartygsägarna torde dessutom i allmänhet ha klart för sig, att fartyg, som medför betalande passagerare, är underkastat bestämmelserna i byggnadsförordningen och att det är förenat med straffansvar — enligt 292 § sjölagen — att gå till sjöss med mindervärdigt fartyg. Det är såsom justitieombudsmannen framhållit givetvis önskvärt, att garantier finnes för att mindervärdiga båtar icke användes för passagerarbefordran mot betalning. Kommerskollegium har ansett, att den kontroll, som i sådant avseende fordras från fartygsinspektionens sida, på ett tillfredsställande sätt kan upprätthållas genom inspektioner. Det kan icke antagas, att en sålunda genomförd ändring av tillsynsförordningens karaktär skall leda till minskad säkerhet för passagerarna. Härtill kommer att en sålunda ändrad form för utövande av tillsynen kan beräknas bli väsentligt billigare och mindre arbetskrävande än den nu tillämpade ordningen. De tre länsstyrelser, vilka hörts i ärendet, har som framgår av den förut lämnade redogörelsen tillstyrkt kommerskollegii förslag. Det i 20 § sista stycket tillsynslagen lämnade bemyndigandet, vilket enligt ordalydelsen avser fartyg som endast tillfälligtvis medför passagerare, torde icke innefatta medgivande att genomföra en sådan ändrad ordning för tillsynens utövande utan erfordras härför enligt min mening en ändring av 20 § första

stycket tillsynslagen. Det i stadgandets nuvarande lydelse gjorda undantaget för roddbåtar torde numera sakna praktisk betydelse.

Med hänsyn till det anförda vill jag förorda, att 20 § första stycket tillsynslagen ändras så, att fordran på passagerarfartygscertifikat begränsas till det fall, att å fartyg på en gång medföres flera än tolv passagerare. Jag förutsätter därvid, att kollegium såsom fartygsinspektionens chefsmyndighet tillser, att fartygsinspektörerna i fortsättningen ägnar särskild uppmärksamhet åt att de fartyg, som enligt den av mig förordade utformningen av stadgandet befrias från passagerarfartygsbesiktning, i stället underkastas kontroll medelst inspektion. Framför allt bör detta gälla fartyg, som nyttjas för mera yrkesmässig passagerarbefordran.

Kommerskollegium har vidare i anslutning till förslaget i fråga om 20 § första stycket tillsynslagen i sitt den 23 april 1952 dagtecknade utlåtande förordat, att 58 § första stycket byggnadsförordningen ändras i syfte att tillgodose kravet på erforderlig bärighet beträffande mindre fartyg. Jag vill erinra, att förslaget redan godtagits i samband med andra ändringar i byggnadsförordningen, vilka föranletts av ikraftträdandet av 1948 års internationella konvention för betryggande av säkerheten för människoliv till sjöss. Ändringarna återfinnes i kungörelsen den 30 juni 1952 (nr 578) om ändring i byggnadsförordningen och trädde i kraft den 19 november 1952.

I samband med att 20 § första stycket tillsynslagen gives ändrad lydelse bör en redaktionell ändring göras i paragrafens tredje stycke. Däri hänvisas till 108 § sjölagen, vilket stadgande upphävts genom lag den 15 juni 1922 (nr 271) i samband med tillkomsten av sjömanslagen samma dag (nr 270). Sedan sistnämnda lag numera ersatts av sjömanslagen den 30 juni 1952 (nr 530), vilken trädde i kraft den 1 januari 1953, avser hänvisningen 70 och 71 §§ i denna lag.

De ifrågasatta ändringarna i 20 § tillsynslagen synes böra träda i kraft den 1 juni 1953.

I enlighet med det anförda har upprättats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg.*

Föredraganden hemställer härefter, att lagrådets utlåtande över ifrågavarande lagförslag, av den lydelse bilaga¹ till detta protokoll utvisar, måtte för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål inhämtas genom utdrag av protokollet.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan bifaller Hans Maj:t Konungen.

Ur protokollet:

Lennart Groll.

¹ Denna bilaga, vilken är likalydande med det vid propositionen fogade lagförslaget, har här uteslutits.

Utdrag av protokollet, hållet i Kungl. Maj:ts lagråd den 17 februari 1953.

N ä r v a r a n d e:

justitieråden NISSEN,
HELLQUIST,
KARLGREN,
regeringsrådet ECKERBERG.

Enligt lagrådet den 12 februari 1953 tillhandakommet utdrag av protokoll över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 16 januari 1953, hade Kungl. Maj:t förordnat, att lagrådets utlåtande skulle för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamålet inhämtas över upprättat förslag till *lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg*.

Förslaget, som finnes bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av kanslirådet Åke Hartvig.

Lagrådet lämnade förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Olle Lundberg.

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 20 februari 1953.

N ä r v a r a n d e :

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, TORSTEN NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HAMMARSKJÖLD, NORUP, HEDLUND, PERSSON, LINDELL, NORDENSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Ericsson, anmäler efter gemensam beredning med t. f. chefen för justitiedepartementet, statsrådet Lindell, lagrådets den 17 februari 1953 avgivna utlåtande över det den 16 januari 1953 remitterade förslaget till *lag angående ändrad lydelse av 20 § lagen den 16 oktober 1914 (nr 349) om tillsyn å fartyg* samt hemställer, att förslaget, som av lagrådet lämnats utan erinran, måtte jämlikt § 87 rege- ringsformen genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Groll.